

SVALÖVS KOMMUN

SVALÖVS KOMMUN
~~Kultur- och utbildningsnämnden~~

2008 -11- 18

Dnr 418-2008-10

Granskning av Linåkerskolan

Granskningsrapport 3/2008

Oktober 2008
Lars Eriksson
Michael Nilsson

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning.....	3
2.	Inledning.....	4
2.1	Syfte.....	4
2.2	Metod	4
3.	Bakgrund.....	4
3.1	Projekt Linåker	4
3.2	Tidigare granskning och Skolverkets inspektion	4
3.3	Betygsresultat på skolan.....	5
4.	Styrning.....	5
4.1	Kultur- och utbildningsplan samt budget	5
4.2	Resursfördelningssystem	6
4.3	Uppföljning i kvalitetsredovisningen 2007	6
4.4	Kommentarer	8
5.	Förvaltningens och skolans kommentarer till skolutveckling	9
5.1	Förvaltningsledningen.....	9
5.2	Centralt resursteam	9
5.3	Rektorer	11
5.4	Arbetslag 1	12
5.5	Arbetslag 2	13
5.6	Arbetslag 3	14
5.7	Arbetslag 4.....	15
5.8	Arbetslag 5.....	15
5.9	Kommentarer	16
6.	Sammanfattande kommentarer	18
7.	Bilaga 1	20

1. Sammanfattning

Gransknings syfte är att belysa Linåkerskolans resultat, arbetssätt, kvalitetsarbete, ledning och styrning. De revisionella frågorna som granskningen skall besvara är hur skolans resultat används i ett skolutvecklingsperspektiv, huruvida arbetssätt och organisation har förändrats för att uppnå målen, hur kvalitetsarbetet är organiserat och utifrån vilka principer resurserna fördelas. Nedan redogörs för granskningens slutsatser i förhållande till de revisionella frågeställningarna.

Resultat. Linåkerskolan har sedan 2003 uppvisat sjunkande betygsresultat men 2008 skedde ett trendbrott med stigande meritvärden och en ökande andel elever med behörighet till de nationella gymnasieprogrammen. Samtidigt uppvisar skolan brister avseende analys och uppföljning av betygsresultaten. I kvalitetsredovisningen för 2007 saknas analys av såväl kärnämnen svenska, engelska och matematik såväl som resterande ämnen. Enligt intervjuer med lärarrepresentanter har arbetslagen inte upprättat eller deltagit i kvalitetsredovisningen.

Arbetssätt. Ett projekt kring betyg och bedömning har pågått sedan 2007 för att i alla skolämnen omsätta de nationella kunskapsmålen till lokala kravnivåer. Syftet är att skapa samsyn i bedömning och betygssättning, gemensam syn på kunskapskrav i olika skolår och att tydligt kunna kommunicera mål till elever och föräldrar. Ett stort arbete återstår men projektet uppfattas som mycket positivt och bidrar till fokusering på kunskapsinhämtningen.

Det har nyligen tagits fram en sammanställning över antalet elever i behov av särskilt stöd, vilket är positivt. Att kvantitativt redovisa antalet elever bör ge arbetet en systematisk grund. Dock är sammanställningen i sin linda och det behöver göras jämförelse med resultat från tester och diagnoser (EMS-planer), då det redovisade antalet förefaller lågt. Nya obligatoriska planer för tester och diagnoser har tagits fram, vilket kan bör leda till en utveckling av sammanställningen.

Det framkommer tydliga brister vad gäller tillgången på kompensatoriska hjälpmedel. Alarmerande är att elever på Linåkerskolan inte fått hjälpmedel medan samma elev i lägre skolår hade tillgång till hjälpmedel. Det framgår av intervjuer att det fortfarande kan hända att dyslexi diagnostiseras först på högstadiet. Tidig upptäckt av olika språkproblem måste säkerställas. Det skall dock framhållas att åtgärder kommer att vidtas för att möta behoven under 2008. Samverkan med socialtjänsten behöver utvecklas och att ansvar mellan nämnderna behöver tydliggöras.

Kvalitetsarbete. Medverkan i den nationella kvalitetssamverkan Qualis har goda förutsättningar att ge det generella kvalitetsarbete en tydlig struktur men också lokala arbetsplaner och kvalitetsredovisningar.

Styrning och ledning. En rad positiva insatser har gjorts för att ge skolan en tydlig struktur. Viktigt är också att skolan tar ledningen genom att ha ett erbjudande till eleverna. Idag präglas arbetet på många sätt av att agera på redan uppkomna situationer.

För att stödja en positiv utveckling på Linåkerskolan är det av största vikt att nämnden utövar en nära uppföljning och efterfrågar resultat från bland annat ovanstående områden. Hur relevant uppföljning skall ske behöver säkerställas omgående då insatser utlovas redan under 2008.

2. Inledning

2.1 Syfte

Gransknings syfte är att belysa Linåkerskolans resultat, arbetssätt, kvalitetsarbete, ledning och styrning. De revisionella frågorna som granskningen skall besvara är hur skolans resultat används i ett skolutvecklingsperspektiv, huruvida arbetssätt och organisation har förändrats för att uppnå målen, hur kvalitetsarbetet är organiserat och utifrån vilka principer resurserna fördelas.

2.2 Metod

Granskningen har gjorts genom dokumentstudier men framför allt genom intervjuer med förvaltningsledning, den lokala skolledningen och representanter för varje arbetslag på skolan. Se bilaga 1 för närmare redogörelse.

3. Bakgrund

3.1 Projekt Linåker

Med start 2003 inleddes två projekt. Det ena projektet, Barn- och ungdomslyftet, riktade sig till förskola och F-6 med syftet att utveckla en bättre kontakt mellan skola, elever samt föräldrar, ökad lästräning samt att stödja barnens kreativitet och ge goda förutsättningar för mer fysisk aktivitet. Det andra projektet, projekt Linåkerskolan - Sveriges bästa 7 -9 skola, syftade också till bättre och närmare relationer mellan elever och lärare. Skolan byggdes om för att stödja en organisation med ett ökat och decentraliserat ansvar i arbetslag och med ett gemensamt ansvar för alla elever tillhörande hela arbetslaget.

Enligt vad som framkommer i intervjuer nedan finns olika uppfattningar om huruvida projekt är pågående. Tydligt är däremot att projektens målsättningar finns kvar och utgör centrala delar av målen i kultur- och utbildningsplanen för skolområdet.

3.2 Tidigare granskning och Skolverkets inspektion

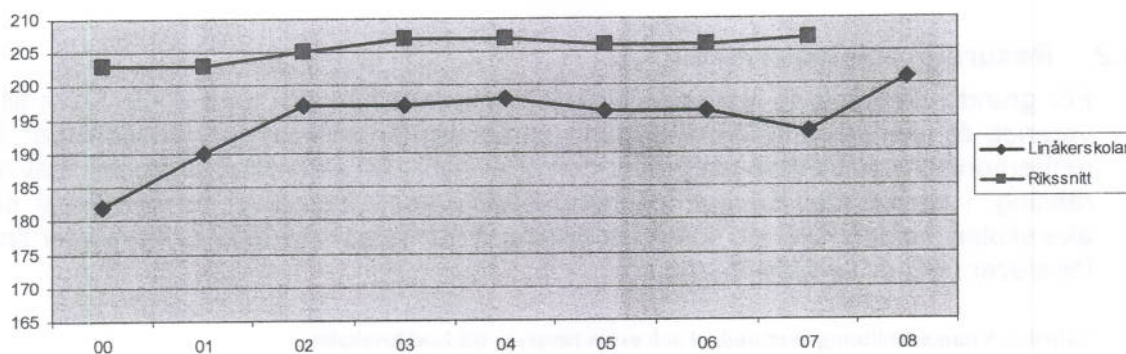
I en revisionell granskningsrapport från 2004 om nämndens arbete kring elever i behov av särskilt stöd konstaterades bland annat brister i kommunikationen mellan högstadiet och mellanstadiet, avsaknad av en övergripande bild av hur många elever som var i behov av särskilt stöd och vilka kategorier av svårigheter som eleverna hörde till samt att Linåkerskolan riskerade att bli en träännesskola.

I sin skolinspektionsrapport från 2004 pekade Skolverket på att det förelåg en otydlighet och osäkerhet kring vissa centrala frågor på Linåkerskolan. Rektorstjänsten var inte tillräckligt schemat kännetecknades av schemapositioner med egenskapande förkortningar, ett IV-program som egentligen saknade organisatorisk hemvist, tydlig obalans i stödet mellan olika grupper av elever med behov av stöd samt en omfattande kvalitetsdokumentation som inte tydligt överensstämde med lagens krav på lokala arbetsplaner och struktur för kvalitetsredovisning.

3.3 Betygsresultat på skolan

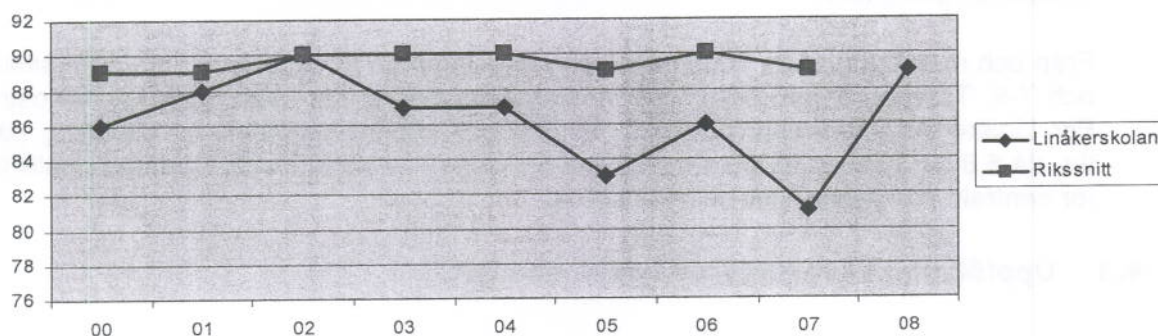
I kultur- och utbildningsplanen för 2008 anges tre kvalitetsmått, varav två stycken - meritvärde och andel behöriga till gymnasieskolan - har tydlig bäring på Linåkerskolans arbete. Nedan redovisas dessa bägge resultat.

Tabell 1. Redovisning av meritvärde för Linåkerskolan och rikssnittet per år

Det saknas för närvarande uppgifter om rikssnittet för 2008. För bägge tabellerna gäller att värdena steg i anslutning till att Linåkerskolan byggdes om vid sekelskiftet. Därefter har trenden legat stilla eller varit sjunkande. Däremot uppvisar det senaste året ett trendbrott med relativt kraftiga resultatförbättringar för Linåkerskolan.

Tabell 2. Andel elever med behörighet till gymnasieskolans nationella program per år

4. Styrning

4.1 Kultur- och utbildningsplan samt budget

I kultur- och utbildningsplanen för 2008 anges att 100% av eleverna i skolor 9 skall vara behöriga till gymnasieskolan, meritvärdet för Linåkerskolan skall öka med 10% och att den individuella utvecklingsplanen skall digitaliseras. Det finns andra mål men de ovan redovisade gäller tydligt för Linåkerskolan. Skillnaden i mål jämfört med 2007 är att det

för meritvärdesökningen inte anges ett procenttal för 2007 utan att enbart att meritvärdet skall öka.

I planen anges också så kallade kvalitetsmått, dvs. mått som skall följas upp. De mått som knyter an till Linåkerskolan är meritvärdet och andelen elever med behörighet till gymnasieskolan. Samma kvalitetsmått gällde också för 2007. Budgetmålen överensstämmer med målen i kultur- och utbildningsplanen.

4.2 Resursfördelningssystem

För grundskolan ändras resursfördelningsprinciperna från och med 2009. Fram till innevarande år skedde ramtilldelning med uppräknig för inflation och löneökningar. I budgetberedningen användes prognoser och olika nyckeltal som antal lärare per elev för beräkning. I internfördelningssammanhang genererade 12,9 elever en lärartjänst på Linåkerskolan. Nedan följer en sammanställning av fördelade resurser och resurser specifikt för elever i behov av särskilt stöd.

Tabell 3. Sammanställning över budget och extra resurser till Linåkerskolan

	2006	2007	2008	2009	2010
Nettobudget (tkr)	33,869	33,482	31,133	29,690	28,190
Särskilda undervisningsgrupper*	3,0	3,0	3,0		
Wärnerssonpengar*	2,5	2,5	2,5		
Elevassistenter*	0,75(vt) 1,5(ht)	1,5(vt) 1,5(ht)	1,5(vt) 2,0(ht)		
Antal elever	565	573	526	482	435

*) Redovisas i antal tjänster.

Från och med budgetåret 2009 införs en elevpeng med en differentiering för förskola, F-6 och 7-9. Till elevpengen tillkommer anslagsfinansiering för lokaler och kapitalkostnader. För Linåkerskolan innebär det (exkl. lokaler och kapitalkostnader) en elevpeng på 53,5 tkr, då 5,8 tkr¹ lyfts av för insatser till elever i behov av särskilt stöd. Vidare behålls 0,2 tkr för centrala kompetensutvecklingsinsatser.

4.3 Uppföljning i kvalitetsredovisningen 2007

4.3.1 Insatser

Av kvalitetsredovisningen för 2007 framgår att det genomförs ett antal olika insatser för att nå en högre grad av måluppfyllelse. En av insatserna är projektet "Mål- och resultatstyrd skola", som syftar till att få en bättre koppling mellan betygen och de nationella styrdokumenterna och för att uppnå en gemensam så kallad kunskapsyn. En annan insats är att stärka uppföljningen genom EMS-planerna², vilka innehåller diagnoser, prov och andra avstämningar av elevernas kunskaper i kärnämnen. Ett tredje projekt handlar om inventera och föreslå åtgärder för bättre måluppfyllelse. Ytterligare insatser är att utveckla

¹ Dessa resurser avser centrala resursteamet, SvA, språkklass, elevassistenter och ansökningsbara medel för riktade insatser till särskilda barn och elever. Friskolor har rätt att söka medel från dessa resurser också.

² EMS avser uppföljning av engelska, matematik och svenska.

formerna för den individuella utvecklingsplanen. Till det arbetet har det införts ämnesvisa bedömningar från och med skolår ett, vilka kommuniceras med föräldrarna inför utvecklingssamtalet. Mentorskapet beskrivs som väl implementerat på alla skolor och att alla elever har en mentor. I mentorsrollen ingår att ha minst ett samtal med eleven och ett samtal med hemmet per månad.

När det gäller insatser till elever i behov av särskilt stöd har organisatoriska förändringar gjorts från och med 2005. Syftet med organisationsförändringen var att föra resurser från särskilda undervisningsgrupper till att fler elever skulle få stöd. Insatser skall inte heller ges i särskilda grupper utan ges i klassrumssituationen för att inte bidra till en exkludering av elever.

4.3.2 Måluppfyllelse

I rapporten görs dels en redovisning av betygsutvecklingen och dels en bedömning av huruvida andra mål nåtts. När det gäller målet om att alla elever skall ha en IUP, uppges att en fullständig måluppfyllelse nåtts. Ett annat mål som redovisas gäller tidig upptäckt av elever i behov av särskilt stöd. Enligt redovisningen upplevs det som om elever i behov av särskilt stöd fångas upp tidigare och att stödet sätts in på ett mer effektivt sätt. Målet bedöms med andra ord vara bättre uppfyllt än tidigare men att det återstår saker att göra för att målet skall nås helt och hållet.

4.3.3 Analys

I kvalitetsredovisningen återges resultat från en enkätundersökning till elever och föräldrar under 2007. Den delfråga som redovisas gäller elevens lust och nyfikenhet till att lära sig samt föräldrarnas uppfattning om sitt barns lust och nyfikenhet. Svaren visar att det sker en kraftig minskning i lusten att lära ju äldre eleven blir. Från att 90% av eleverna i de lägre skolåren känner stor lust att lära sig sjunker andelen till 50% i högstadiet.

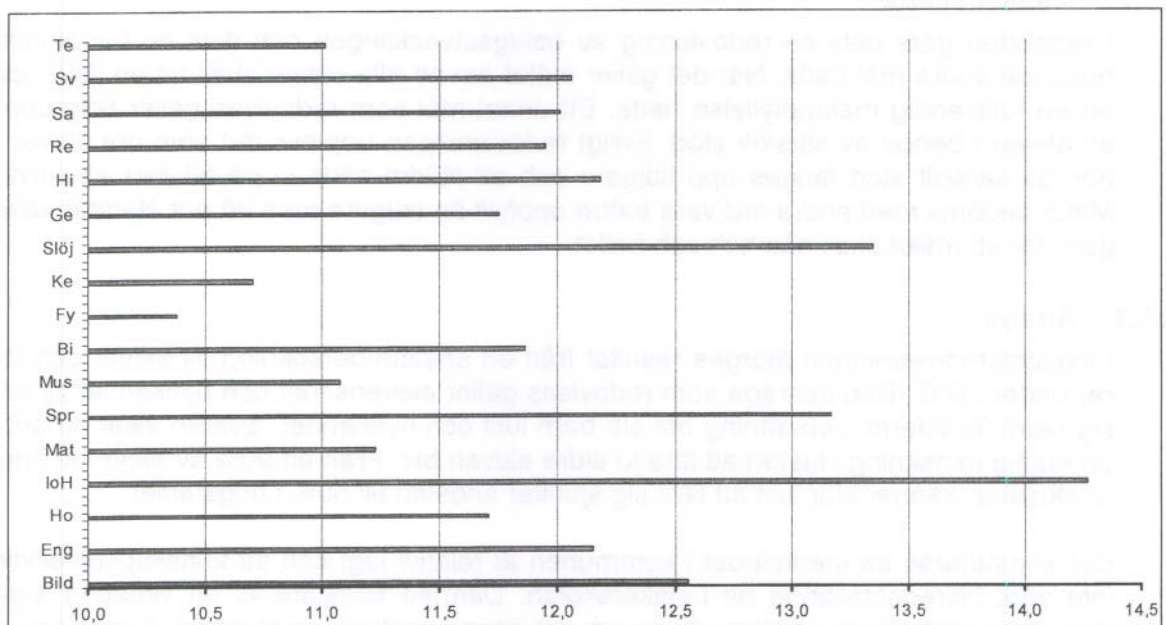
Det konstateras att meritvärdet i kommunen är relativt lågt och att kunskapsutvecklingen inte varit tillfredsställande på Linåkerskolan. Därmed konstateras att vidtagna åtgärder ännu inte givit några positiva utslag på det genomsnittliga meritvärdet. I analysen ställs ett antal frågor. Det gäller det faktum att lusten att lära sjunker med tilltagande ålder, hur skillnader i betygsresultat mellan pojkar och flickor skall hanteras, hur högpresterande elever skall ges utrymme. Frågorna kan inte sägas bli besvarade i kvalitetsredovisningen men den slutsats som däremot dras är att arbetsmiljön är viktig för höga resultat. Enligt enkäter till personalen ges arbetsmiljön på Linåkerskolan lägre omdömen än vad arbetsmiljön får på F-6-skolorna.

Det framkommer av analysen att det ställs stora förväntningar på projektet kring en mål- och resultatstyrd skola, dvs. utbildning i betyg och bedömning. Detta skall ge bättre förutsättningar för elever i behov av särskilt stöd att höja betygsnivån på skolan. Den individuella utvecklingsplanen och ämnesbedömningarna är viktiga verktyg. Samtidigt kastas det in ett par brasklappar i analysen, då det konstateras att all dokumentation upplevs som tidsödande och betungande för personalen. Mentorsrollen har på någon skola ersatts av klassläraren, då det blir för mycket informationsöverförande mellan undervisande lärare och mentor.

Det föreligger ett behov av att utveckla kunskap och användande av kompensatoriska hjälpmedel. Samverkan med socialtjänsten identifieras som ett annat viktigt område att utveckla. Eftersom det görs en bedömning i analysen att fler och fler elever är i behov av särskilt stöd identifieras ett ökat behov av speciallärarkompetens.

4.4 Kommentarer

Kvalitetsredovisningen för 2007 saknar analys av betygsresultaten för respektive ämne. Det saknas också analys av kärnämnen, vilket får ses som anmärkningsvärt. I tabellen nedan redovisas snittvärdet per ämne för samtliga elevers slutbetyg 2007. Med Linåkerskolans meritvärde omsatt till ett genomsnittligt betygsvärde uppnås 12,0. Betyg lägre än betygsgenomsnittsbetyget på 12,0 sänker genomsnittliga meritvärdet för skolan.

Av tabellen framgår också att naturorienterade ämnen som fysik, kemi, teknik samt matematik men även praktisktestetiska ämnen som musik och hem- och konsumentkunskap uppvisar låga betyg och bidrar därmed till ett lägre meritvärde för skolan som helhet. Däremot uppvisar idrott och hälsa det ojämförligt högsta betygsvärdet. Det näst högsta betygsvärdet uppnås inom slöjämnet. Moderna språk läses inte av alla.

I kvalitetsredovisningen görs svepande bedömningar av arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Enligt analysen fångas avvikelser tidigare och insatserna blir effektivare. Då andelen elever som saknar gymnasiebehörighet för de nationella programmen ligger under riksgenomsnittet borde ett sådant påstående kunna styrkas på något sätt.

5. Förvaltningens och skolans kommentarer till skolutveckling

5.1 Förvaltningsledningen

Det konstateras att de senaste åren har kännetecknats av turbulens. Rektorstjänsten har innehafts av ett flertal personer under senare år. Detta framhålls som en viktig orsak till att skolutvecklingsarbetet och betygen befunnit sig i en negativ utveckling. Tidigare medarbetarenkäter (2005 och 2006) har bland annat visat på brister i ledningen för Linåkerskolan. När ordinarie rektor slutade 2007 valdes en övergångslösning med en inhyrd rektor. Parallellt genomfördes ett delaktighetsprojekt, som syftade till att kartlägga styrkor och svagheter i organisationen samt för att identifiera ledarskapsbehovet inför rekrytering av två nya rektorer till läsårsstarten 2008/09.

Förutom behovet av kontinuitet, struktur och tydlighet för ledningsfunktionen på skolan identifierades behov av en gemensam kunskapssyn. Med externt stöd och med hjälp av medel från Myndigheten för skolutveckling har det genomförts utbildning i betyg och bedömning. För att bibehålla diskussionen om kriterierna för betygssättning har det utbildats två processledare som skall bidra till en kontinuerlig diskussion på skolan. Den positiva betygsutvecklingen för 2008 bedöms bero på utbildningen i betyg och bedömning.

Det kvarstår problem kring övergången mellan skolår 6 och Linåkerskolan. Det finns skillnader i synen på både på kunskap och hur det sociala uppdraget skall hanteras. Själva överlämnandet behöver också utvecklas. Det pågår en diskussion om elever skall kunna ha kvar sin mentor från mellanstadiet även under första året på Linåkerskolan. Det finns också problem vad gäller elever som haft kompensatoriska hjälpmedel i låg- och mellanstadiet men som inte kan ta med sig dessa och istället blir utan hjälpmedel på högstadiet.

Från förvaltningsledningen framhålls att en extra satsning görs på att under 2008 identifiera alla elever med läs- och skrivsvårigheter genom att extern konsult hyrs in. Detta innebär att samtliga elever i kö till testning/diagnostisering på Linåkerskolan skall testas under 2008. En satsning görs också på kompensatoriska hjälpmedel då datorer skall införskaffas. Samtidigt anges att resurserna på sikt inte är tillräckliga.

5.2 Centralt resursteam

5.2.1 Organisation

Det centrala resursteamet är en ny företeelse. Från och med höstterminen 2008 bemannas det av skolpsykolog, specialpedagoger och logoped samt en samordnare³. Teamet arbetar med utredningar och stödjer i sin tur specialpedagoger och klasslärare på enheterna. I ansvarsområdet ingår att fördela i huvudsak extra resurser i form av elevassistentter.

³ Det centrala resursteamet bemannas av 1,0 psykolog, 0,5 logoped, 1,0 specialpedagog och 0,2 samordnare. I den integrerade språkklassen finns 0,5 logoped och 0,75 specialpedagog.

Enligt vad som framkommer i intervjun har logopedfunktionen en väntetid på över ett år. Region Skånes väntetider för logopedinsatser har samtidigt en kötid på tre år. Enligt intervjuer har det funnits ett stort uppdämt behov inom organisationen, varför det i framtiden inte kommer vara kötider som idag. Det bedöms föreligga ett kunskapsunderskott i organisationen. Med en högre kompetens i organisationen hade inte kötiden varit så lång, eftersom det inte är utredningen i sig som efterfrågas utan den pedagogiska tillämpningen utifrån logopedens bedömning. Det förekommer att t ex dyslexi upptäcks först på högstadiet.

Det finns tankar på att beta av kön i ett högre tempo genom externt stöd. Idealt vore, enligt intervjun, att logopederna kunde koncentrera sig på de yngre eleverna.

Teamet har att fördela motsvarande 4 milj. kronor för barn och elever i behov av särskilt stöd. Fördelning av medel sker efter fastställda kriterier - t ex utvecklingsstörning eller autism - efter ansökan från rektorerna. Varje rektorsområde har en fast elevassistent men för behov därutöver kan ansökan göras. Teamet handhar också ersättningar till specialskolor. För 2008 kommer teamet att överskrida sin budget.

5.2.2 Information och uppföljning

Det framhålls att det finns ett stort glapp i informationen mellan skolåren sex och sju, dvs. mellan avlämnande mellanstadieskola och Linåkerskolan. Glappet handlar inte om för lite information. Beredskapen på Linåkerskolan för att ta emot information kring elevers språksvårigheter behöver däremot utvecklas.

Den nya EMS-planen inte är sjösatt, vilket kan vara en delförklaring till att elevers språkliga problem uppmärksammas för sent. Den tidigare EMS-planen används på en del elever men inte på ett generellt plan. I planen, som nyligen uppdaterats, finns två typer av tester, dels normerade tester och dels Skolverkets diagnostiska material för skolåren sex till nio. Innan en elev utreds av det centrala resursteamet skall testerna vara gjorda på Linåkerskolan.

Logopeden blir väl mottagen på Linåkerskolan men skolans organisation runt elever med språkliga utvecklingsproblem behöver förtydligas. Hur arbetslagen hanterar frågan och vilka möjligheter de har att ta till sig informationen är idag alltför varierad mellan arbetslagen.

5.2.3 Kompensatoriska hjälpmedel

Elever med språkliga problem får kompensatoriska hjälpmedel under låg- och mellanstadietiden. Det handlar om stavningsprogram för både svenska och engelska samt talsynsprogramvaror. Dock upphör i regel detta stöd då de börjar på Linåkerskolan. Samtidigt finns det tillgång till programvaran på Linåkerskolan men det saknas hårdvara. Initialt i granskningen har det inte framkommit varför elever inte får ta med sig sin dator från mellanstadiet till Linåkerskolan eller varför Linåkerskolan inte tillhandahåller datorer. Dock redovisas senare att ett 40-tal datorer har köpts in. Det är också så att elever har rätt till samma programvaror på sin hemdator från Region Skånes hjälpmedelscentral såvida de har motsvarande hjälpmedel i skolan. Eftersom eleverna på Linåkerskolan hittills inte har fått datorer på skolan har de inte heller rätt till hjälpmedel från Region Skåne.

5.3 Rektorer

5.3.1 Organisation

Linåkerskolan har fått två nya rektorer från och med sommaren 2008. De bägge rektorerna har ett delat ansvar, då ingen är överordnad den andre. Praktiskt har rektorerna delat upp den dagliga ledningen genom att fördela arbetslagen sinsemellan liksom ansvaret för övergripande frågor. Rektorerna framför att de ser fördelar med ett dubbelt ledarskap. Dock förutsätter det att det finns tid till att diskutera inriktningsfrågor, eftersom det krävs att ledarskapet är bärare av samma vision.

Linåkersskolans organisation har förändrats genom att det tidigare arbetslag 6 med specialpedagoger har upphört att vara ett eget arbetslag. Vid tiden för intervjun hade specialpedagogerna i uppdrag att ta fram en plan för hur de skall arbeta och definiera sitt uppdrag.

Ett nytt arbetslag har inrättats, arbetslag 7, som arbetar med en särskild undervisningsgrupp för utagerande elever. Eleverna arbetar i gruppen på heltid. Samtidigt har det inrättats en grupp, sk. omsorgsgruppen, där elever har kvar sin hemvist i andra ordinarie arbetslag och deltar med sin vanliga klass i t ex praktiskt estetiska ämnen. Det senare arbetslaget benämns också som arbetslag 8. I övrigt finns det fem arbetslag som har klasser från skolår sju till skolår nio.

Rektorerna har inför skolstarten samlat, utvecklat och uppdaterat de styrdokument som gäller för Linåkerskolan, för att det skall finnas en gemensam grund av rutiner, riktlinjer och handlingsplaner. Lärarna har därefter vid terminsstarten gått igenom hela dokumentationen.

5.3.2 Elever i behov av särskilt stöd

Från rektorernas sida framhålls vikten av att få en tydlig organisering av arbete kring elever med särskilda behov. Specialpedagogerna måste utgöra en väl fungerande grupp med ett tydligt uppdrag. Det var vid intervjutillfället inte klarlagt vilken gränsdragning som skall göras mellan ämneslärare och specialpedagoger rörande stödinsatser. I intervjun framhålls vikten av att skolan ökar kunskapen om och utvecklar attityden till elever med t ex dyslexi, varför ett kompetensutvecklingsprogram tagits fram för innevarande läsår.

Parallellt med diskussionerna kring ansvar mellan ämneslärare och specialpedagoger har det från rektorernas sida gjorts en inventering av hur många elever som är i behov av särskilt stöd. Sammanställningen har presenterats för granskarna i slutet av granskningsperioden. Enligt intervjuer skall sammanställningen även omfatta de elever som bedöms ha svårigheter att nå godkänt enligt resultat i EMS-planerna. Dock föreligger inte resultat från EMS-testerna i skrivande stund.

De tidigare EMS-planerna har bedömts vara förlagade av resursteamet på skolan. Därför har planerna gjorts om för att fungera över hela spannet F-9 och testerna kommer att vara obligatoriska. Förslaget ligger för beslut i KUN:s ledningsgrupp och det är tänkt att testerna skall påbörjas under oktober och november. I och med att alla stadiers special-

pedagoger deltagit i arbetet är också syftet att minska gapet mellan mellanstadiet och Linåkerskolan i synen på språklig utveckling.

5.3.3 Kvalitetsarbete

Kvalitetsutvecklingsinstrumentet Qualis tillmäts stor betydelse av rektorerna för att utveckla skolan mot högre måluppfyllelse. De bedömningskriterier som Qualis innehåller kommer att utgöra en ryggrad i arbetslagens arbete kring de lokala arbetsplanerna. Skolledningen har satt upp målet att Linåkerskolan skall nå steg 3 i den sjugradiga skalan för kvalitetsbedömning. Respektive arbetslag men också enskilda pedagoger skall formulera vilka mål som skall nås för att skolan i sin tur skall nå steg 3.

5.4 Arbetslag 1

5.4.1 Arbetssituation

Ombyggnationen av Linåkerskolan tillsammans med arbetslagsorganiseringen kring selskiftet fungerade bra för många svaga elever. Dock sker det utökade ansvaret för elevers sociala situation på bekostnad av en pedagogisk utveckling. Alla medarbetare har inte heller orkat med de ökade kraven på anpassning till elever i behov av särskilt stöd och ökade krav på dokumentation. I övrigt har arbetslaget haft ett lugnt arbetsklimat där laget tillsammans med sina elever utgjort en skola i skolan.

5.4.2 Kunskapsmålen

Eftersom Linåkerskolan får elever från samtliga F-6 skolor befinner sig eleverna på helt olika förkunskapsnivåer. Det framhålls att det borde finnas en samordning om vad elever skall läsa i skolår sex för att vara föreberedda inför högstadiet. Stora variationer i förkunskaper slår olika på undervisningssituationen i de olika ämnena. I de naturorienterade ämnena framgår tydligt i kursplanemålen vilket stoff som skall avhandlas under högstadiet. Undervisningssituationen uppges bli avsevärt försvårad när elever befinner sig på olika nivåer.

Det framhålls också att dagens elever inte siktar på de högre betygen utan är nöjda med att bli godkända.

Arbetet i projektet om betyg och bedömning har resulterat i uppdrag om att ta fram ämnesspecifika mål och krav för varje läsår. Detta skall vara klart till årsskiftet 08/09.

5.4.3 Ledningsfunktionen

Att skolan fått två rektorer beskrivs som positivt. Dock har det skett på bekostnad av att arbetslagsledarna fått mindre tid i sina tjänster till arbetet som arbetslagsledare. Rollen som arbetslagsledare har inte ändrats som en konsekvens av detta. Lagledaren har till uppgift att vara språkrör mellan ledning och kollegor. Vidare ingår att vara pådrivande i en pedagogisk utveckling.

5.4.4 *Elever i behov av särskilt stöd*

Det framhålls i intervjun att det är positivt med arbetslag sju. Arbetslagets insatser lär leda till ett bättre meritvärde för skolan. Det konstateras att behovet av elevassistenter är omfattande. Dock finns inga uppgifter på hur omfattande behoven är.

5.5 **Arbetslag 2**

5.5.1 *Arbetsituation*

Linåkersskolan har haft en turbulent historia under de senaste åren. Ombyggnaden av skolan och arbetslagsorganiseringen bedöms som positiv.

Det framhålls att arbetslaget lägger mycket tid till olika projekt. Trots att mycket har utvecklats har målluppfyllelsen inte blivit bättre.

5.5.2 *Kunskapsmålen*

I och med arbetslag sju har de elever som tillhör laget nått högre betyg. Antagligen har betygen höjts avsevärt tack vare arbetslagets arbete. Matematikresultaten lyfts fram som ett mycket stort problem i kommunen.

För att skapa bättre förutsättningar för högre betyg sker halvklassundervisning i ett flertal ämnen såsom: matematik, engelska, NO-laborationer samt SO för niondeklasserna. Gruppindelningen är inte uttalat nivåmässig även om den till viss del är det.

Arbetslagets arbete med nedbrytningar av kunskapsmålen i matriser har inte kommit så långt. Arbetslaget har inte tillsammans analyserat betygsresultaten för sina elever. En eventuell analys görs inom ämnet istället.

5.5.3 *Ledningsfunktionen*

Arbetslagsledarens uppgift är att vara språkrör mellan ledning och kollegium. Det är också lagledarens uppgift att se till att beslut genomförs som t ex arbetet med att bedöma den egna verksamheten enligt Qualis. Det har inte gjorts någon kvalitetsredovisning i arbetslaget för 2007.

5.5.4 *Elever i behov av särskilt stöd*

I intervjun framhålls att det finns ett antal faktorer som påverkar studieresultaten negativt. Det finns idag färre specialpedagoger i den ordinarie undervisningssituationen. Dessutom har inte arbetslaget tillgång till en egen elevassistent. Bristen på kompensatoriska hjälpmedel är skriande. Arbetslagen vet inte hur dessa skall rekvireras men känner till att det skall finnas medel för inköp.

Även om mycket undervisning sker i halvklass saknas det en specialpedagog som läraren kan skicka elever till. När det gäller t ex dyslektiker har arbetslaget inget stöd. Generellt sett uppfattas att elevärenden stannar på vägen. Det händer helt enkelt för lite. Relationen med socialtjänsten beskrivs som dålig, även om skolans kurator har god kontakt med socialtjänsten.

Enligt intervju upprättas åtgärdsprogram för alla elever som riskerar att inte nå målen. Programmen följs upp regelmässigt enligt vad som framkommer i intervjun. De borde också vara så att individuella planer görs för de högpresterande eleverna.

5.6 Arbetslag 3

5.6.1 Kunskapsmålen

En relativt stor andel av de elever som inte når godkänt i ett ämne är elever som har omfattande frånvaro. Det har funnits elever med så stor frånvaro att anmälan till nämnden aktualiserats.

Inom ramarna för projektet Mål- och resultatstyrd skola har det tagits fram matriser (betygskriterier) för en del moment inom ämnet svenska. Arbetet har bedrivits över arbetslagsgränserna. I och med detta arbete har gränserna för betygsstegen tydliggjorts och fastställts på en gemensam nivå. Detta borde göra det enklare att nå upp till grundkriterierna i de olika ämnena.

Av intervjun framgår att det avsatts tid till analys av betygsresultaten och social utveckling men att detta inte kommit med i skolans kvalitetsredovisning för år 2007.

5.6.2 Ledningsfunktionen

Arbetslagsledarens sitter med i ledningsgruppen och skall föra information i bägge riktningarna. Dock har den avsatta tiden för detta minskats från 20% till 10%.

5.6.3 Elever i behov av särskilt stöd

I intervjun framkommer att de sociala problemen kräver olika lösningar. Det kan t ex handla om att tydligt avtala om läxor och mål, omfattande kontakt med vårdnadshavare, deltagande i ART-träning⁴ eller enskilda samtal med t ex kurator. Kontakten med socialtjänsten har varit otillräcklig och det föreligger osäkerhet om samverkans utformning.

Åtgärdsprogram upprättas men formerna för detta har ibland inneburit att det tagit för lång tid och därmed har nyttan av dem minskat. Det händer att åtgärdsprogram upprättas i november trots att betyg skall sättas redan i december.

Det har hänt att elever inte testats för läs- och skrivsvårigheter förrän i årskurs nio, och då visat sig ha denna problematik. Det har också förekommit oklarheter om vem som gör vad när det gäller dessa tester. Kompetens finns både på skolan och centralt men tågordning och prioritering har lämnat en del övrigt att önska. En rudimentär uppskattning ger vid handen att 20 % av eleverna har en fastställd eller uppskattad diagnos och/eller en social problematik som menligt påverkar studierna.

⁴ ART står för Aggression Replacement Training och innehåller social färdighetsträning, ilskekontrollträning och moralträning.

5.7 Arbetslag 4

5.7.1 *Arbetssituation*

Under de senaste 2,5 åren har enbart två pedagoger varit kvar under hela perioden. På de resterande sex tjänsterna har 14 medarbetare cirkulerat. Samtidigt är det osäkert om elevassistenten kommer att vara kvar i arbetslaget. All utveckling har fått läggas åt sidan för att klara vardagen. Fokus har legat på att få elever att nå betyget godkänt. Samtidigt har det krävt att lagmedlemmarna arbetat nära ihop.

5.7.2 *Kunskapsmålen*

Arbetslaget har inte hunnit med att analysera studieresultaten, vilket påverkat möjligheterna att utveckla arbetet. Det lämnas i intervjun inga kommentarer till skillnader i betyg mellan pojkar och flickor. Det framhålls att det borde vara möjligt för skolan att prestera i paritet med rikssnittet vad gäller meritvärden.

5.7.3 *Ledningsfunktionen*

Arbetslagsledaren definierar sitt uppdrag på samma sätt som redovisas ovan. De utmaningar som arbetslaget står inför gäller: att få fler elever till godkända betyg, genomföra ämnesövergripande insatser och att elever som behöver kompensatoriska hjälpmedel skall få dessa.

5.7.4 *Elever i behov av särskilt stöd*

Det finns tankar om att inrätta en egen sorts elevvårdskonferens i arbetslaget för att uppnå en bättre uppföljning av eleverna. De extra insatser som finns att tillgå för elever som riskerar att inte nå målen är mindre undervisningsgrupper och specialpedagogstöd.

När det gäller elever i behov av stöd lämnar undervisande lärare information till mentorn som har att kalla föräldrar till ett möte för att upprätta ett åtgärdsprogram. Inom laget läggs det mycket tid på att motivera elever. Det förekommer att elever finns på skolan men att de inte närvarar på lektionerna. Uppgifter om hur väl arbetslaget lyckas med de elever som får ett åtgärdsprogram finns inte att tillgå. Så kallade IG-varningar skickas hem till föräldrar men responsen är dålig.

Kontakten med socialtjänsten har blivit bättre. Förfrågningar från arbetslaget besvaras av socialtjänsten och det går bra att ringa till socialförvaltningen.

5.8 Arbetslag 5

5.8.1 *Arbetssituation*

Projekt Linåker innebar för eleverna en samlad skoldag och för lärarna att alla skulle vara på skolan under skoltid. Undervisningen skulle bedrivas mer individualiserat och ämnesövergripande, vilket skulle tillgodose både de högpresterande och de svagpresterande. Svårare kurser skulle kopplas till de elever som valde moderna språk. Arbetslagen fick en större betydelse i och med en mer decentraliserad beslutsgång. Nu föreligger osäkerhet om huruvida projekt Linåker lever kvar eller ej. Osäkerheten beror inte bara på lokal styrning utan också på statlig reglering av timfördelning, vilken inte stödjer tankegångarna i projekt Linåker.

I intervjun framhålls att det största uppdraget är att vara socialpedagog och mentor. I schemat har arbetslaget lagt ut 30 minuter extra tid för studieplanering men den tiden ägnas huvudsakligen åt att reda ut bråk och social problematik. Det finns inte längre något fokus på det kunskapsmässiga. Genom att elevassistenten inte finns kvar har mer socialt arbete lagts över på pedagogerna. Däremot framhålls att projektet Mål- och resultatstyrd skola är ett mycket bra projekt, eftersom det återför fokus på kunskapsinhämtning.

5.8.2 Kunskapsmålen

Det framhålls att eleverna har väldigt olika förkunskaper när de kommer till Linåkerskolan. I de naturorienterade ämnena klargörs av statsmakten vad som skall läras ut. Det är bra att elever i skolår 6 åker till Linåker för att läsa moderna språk. Analyser av resultatet i de olika ämnena uppges vara bristfälliga.

5.8.3 Ledningsfunktionen

Hittills har styrningen fokuserat på elevens sociala utveckling och relationer. På något sätt har relationer varit slutmålet och inte ett redskap till eller stöd för kunskapsutveckling.

5.8.4 Elever i behov av särskilt stöd

Det framkommer av intervjun att pedagogerna inte ser några lösningar vad gäller social problematik. Idag finns ingen gräns för var skolans ansvar slutar. Det är viktigt att hitta en lösning på frågan, eftersom skolan har fått dåligt rykte och att självförtroendet är lågt. Sociala frågor hanteras bättre på låg- och mellanstadiet där resurserna är bättre och klasserna är mindre.

Samarbetet med socialtjänsten behöver utvecklas. Idag tar det för lång tid innan stöd ges från socialtjänsten och skolan kan hamna på kollisionskurs med familjen.

Det påpekas i intervjun att skolans resursteam inte fungerar. Teamet har inte formerat sig och hittat sina arbetsformer, då uppdraget är otydligt. Lärarna vill ha hjälp i det dagliga arbetet men resursteamet arbetar huvudsakligen med utredningar.

5.9 Kommentarer

Avvikelse på låg- och mellanstadiet tycks definieras som avvikelser hänförliga till elevers språkliga utveckling medan problematik företrädesvis beskrivs som sociala problem på högstadiet. Till viss del äger detta säkert sin riktighet, då elever kommer ikapp jämnåriga vad gäller språklig utveckling och samtidigt träder in i puberteten. Att skillnaden skulle vara så stor förefaller märklig och behöver studeras närmare, eftersom det kan ifrågasättas om rätt insatser görs om problematiken bedöms så olika på respektive stadium. Skillnaderna i definitioner kan vara ett uttryck för två olika synsätt och vara ett exempel på att "överlämnandet" mellan skolår 6 och Linåkerskolan behöver utvecklas.

När det gäller arbetet kring elever i behov av särskilt stöd kan det göras ett antal iakttagelser. Det mest anmärkningsvärda är att tillgången till kompensatoriska hjälpmedel tycks ha upphört då elever börjar sin utbildning på Linåkerskolan och att ingen tycks veta varför detta har varit så. Enligt vad som framkommer i intervjuer så kan elever hantera programvarorna, dessa finns tillgängliga i organisationen men att hårdvaran saknats.

Samverkan mellan ämneslärare/klasslärare, elevvårdsteamet (specialpedagoger) och socialförvaltningen behöver hitta sina former. Vid tillfället för intervjuerna – i slutet av september – hade inte gränssnittet mellan ämneslärare och specialpedagoger fastställts. Det är förvisso viktigt att diskutera roller och ansvarsområden men att en månad efter skolstart fortfarande vara i en process av att finna sitt uppdrag kan inte vara acceptabelt. Det är också väsentligt att tydliggöra vad socialtjänsten kan bidra med och vilka förväntningar som skolan respektive socialtjänsten har på varandra. När det gäller samverkan med socialtjänsten är det rimligt att nämnden tar initiativ till att utveckla samverkan och hur hemmaplanslösningar kan genomföras.

Pedagogerna ger uttryck för att de söker efter ett sätt eller en modell för att kunna motivera eleverna till större ansträngningar men att det är svårt då elever genomskådat betygssystemet, dvs. att de vet vilka betyg som behövs för avsett gymnasieprogram. Samtidigt framhålls i intervjuer att det önskas fler specialpedagoger och att dessa även behövs i halvklassituationer. Det är av väsentlig vikt att skolans personal ges tid och möjlighet att hitta ett "erbjudande" till eleverna som innebär utmaning och möjlighet till mognande och växande.

Av intervjuer med arbetslagsföreträdare kan konstateras att styrningen kan bli tydligare vad gäller arbetslagets ansvar och uppgift. Ämnestillhörighet är viktigt, inte minst ur ett betygssättningsperspektiv, men det bör vara lagets samlade insats som följs upp. Därför är det positivt att respektive arbetslag har till uppgift att bedöma sig själva utifrån Qualismodellen. Det är viktigt att uppföljning sker av respektive arbetslag. Idag ligger tyngdpunkten på uppföljning av ämnet som helhet och inte arbetslagets samlade resultat. Hur uppföljning av betygsutveckling skall ske bör värderas mot bakgrund av respektive klass förutsättningar.

6. Sammanfattande kommentarer

Vid en jämförelse med iakttagelser från tidigare granskningar kan det konstateras att glappet mellan mellanstadieskolorna och Linåkerskolan kvarstår. Det finns insatser som syftar till att minska gapet såsom en gemensam EMS-plan för hela spannet F-9. Dock har test- och diagnosarbetet enligt de nya planerna inte kommit igång. Vidare kan arbetet med mål- och resultatstyrd skola bidra till bättre samsyn ifråga om kunskapsinhämtning mellan stadierna. Arbetet med nedbrytningar av ämnesmål på högstadiet har inte konkretiserats i någon större omfattning, varför bedömningen är att det återstår mycket arbete inom högstadiet och att detta sedan skall stämmas av mot de lägre årskurserna för att få ett reellt genomslag i skolan.

I samband med granskningens genomförande presenteras en sammanställning över antalet elever i behov av särskilt stöd. Det är positivt att det tas ett helhetsgrepp över elevkategorin. Sammanställningen är fortfarande i sin linda då kategoriseringen ännu inte är så tydlig och det har inte gjorts en jämförelse med resultat från EMS-planerna. Just EMS-planerna har uppgivits som ett sätt att kvantifiera antalet elever i behov av särskilt stöd. Det framgår av dokumentation⁵ att 13% av eleverna i Svalövs kommun är i behov av särskilt stöd. Motsvarande siffra för Linåkerskolan är 4%. Utifrån intervjuer med lärarlag och resursteam förefaller den siffran vara anmärkningsvärt låg. En orsak kan vara olika definitioner av begreppet elev i behov av särskilt stöd. Med andra ord återstår ett arbete med att skapa en gemensam definition.

EMS-planerna har uppgivits som ett sätt att kvantifiera antalet elever i behov av särskilt stöd. Dock kommer inte EMS-planerna att ge en bild av vilka de bakomliggande problemen är och planerna ger inte heller någon skattning av den sociala problematikens omfattning, vilket enligt intervjuer har stor betydelse på skolan. Det är därför positivt att den sociala problematiken tas med i de nya sammanställningarna över elever i behov av särskilt stöd.

Vidare finns uppenbara problem vad gäller kompensatoriska hjälpmedel. I intervjuer framgår att det inte bara handlar om hjälpmedlen som sådana utan att det också krävs ökad kompetens för vilka stödformer som eleverna skall ha. Det är också sannolikt att anpassningar behöver göras i undervisningen för att integrera de kompensatoriska hjälpmedlen.

Skolverket riktade kritik mot att resurserna för elever i behov av särskilt stöd inte fördelades till alla som behövde stöd. Därför bröts den tidigare strukturen upp med fasta särskilda undervisningsgrupper. En av grupperna har återinförts men specialpedagogernas organisering ses fortfarande över. När det saknas uppgifter om antal elever i behov av särskilt stöd är det omöjligt att uttala sig om hur resurserna fördelas och om det sker effektivt.

För att motverka en treämnesskola behöver analys genomföras på samtliga ämnen. I senaste kvalitetsredovisningen saknas helt analys av ämnesbetygen. Det framkommer också i intervjuer att arbetslagen inte bidragit till skolans senaste kvalitetsredovisning. Om

⁵ I kommentarer till den nya sammanställningen över antalet elever i behov av särskilt stöd anges andelen för hela kommunen.

Riksdagen fattar beslut om en ny gymnasieskola enligt presenterat förslag, kommer godkänt i betydligt fler ämnen utgöra behörighet till gymnasieskolan, vilket också talar för en betydligt bredare analys.

Skolverket noterade bristande kontinuitet på ledningsfunktionen, vilket har fortsatt efter inspektionen. Dock har förvaltningen medvetet under 2008 arbetat efter att finns en lösning, där all personal varit delaktiga.

På förvaltningsledningsnivå har beslut fattats om deltagande i Qualis för kvalitetsutveckling på skolan. Qualis kommer att användas som struktur för lokala arbetsplaner och kvalitetsredovisning. Skolan tycks ha goda förutsättningar för att förbättra sitt systematiska kvalitetsutvecklingsarbete.

Svalöv 2008-10-07

Lars Eriksson

Michael Nilsson

7. Bilaga 1

Intervjuer:

- Kerstin Lingebrand, förvaltningschef
- Roland Åkesson, skolpsykolog
- Monika Nilson-Stig, logoped
- Ragnhild Nilsson, samordnare för barn i behov av särskilt stöd
- Klas Tambour, rektor Linåkerskolan
- Peter Säaw, rektor Linåkerskolan
- Kjell-Åke Fält, arbetslagsledare
- Göran Torfgård, arbetslagsledare
- Henrik Karlsson, arbetslagsledare
- Helena Tyrberg, arbetslagsledare
- Lotta Nilsson-Lilius, arbetslagsledare

Dokument:

- Kultur- och utbildningsplan i Svalövs kommun 2008
- Betygsstatistik från Skolverket
- Utbildningsinspektion i grundskolan Linåkerskolan, Skolverket 2004
- Rutiner, information och handlingsplaner för personal, Linåker lå 2008/2009
- Kvalitetsredovisning 2007, Svalövs kommun – Kultur och utbildning
- Budget Linåkerskolan 2006, 2007, 2008, 2009 med flerårsplan 2010-11